

Verslag winterbijeenkomst Nederlandse Sieralgenwerkgroep, 5 november 2022

Aanwezig: Peter Coesel, Ellie Fluitsma, Ton Joosten, Frans Kouwets, Wil Leurs, Maarten Mandos, Koos Meesters, Ben de Nijs, Cees van Roozendaal, Eveline Stegeman, Michiel Schreijer, Bart van Tooren en Marien van Westen

Algemeen

Marien verwelkomt de aanwezigen en staat kort stil bij het overlijden van Henk Schulp, een van de pioniers van onze werkgroep die met zijn foto's veel heeft bijgedragen aan de websiteserie 'Sieralg van de maand'.

Koos deelt mee dat de zaalhuur van het huidige onderkomen, een werkruimte van het Goois Natuurreservaat, flink omhoog zal gaan. Ook omdat zijn contactpersonen terzake met pensioen gaan, suggereert hij voor de komende jaren een alternatieve ruimte te zoeken. Een van de opties zou de Waterdienst in Lelystad kunnen zijn. Frans zal de mogelijkheid daartoe onderzoeken. Met het oog op het verouderende deelnemersbestand van onze werkgroep oppert Wil dat mogelijk vanuit PON (Plankton Overleg Nederland) aanwas van nieuwe (en jongere!) deelnemers te realiseren is.

De afgelopen excursie, begin april onder barre weersomstandigheden naar de Driessenpolder en de Schaopedobbe in Friesland, behoorde niet tot de toppers maar leverde toch wel enkele interessante vondsten op (zie verslag in DM 8).

Als suggesties voor de komende excursie vallen onder meer de namen van Westbroek. Leemputten bij Staverden, Wisselse Veen, Mosterdveen en Empese/Tondense heide. Na ampele discussie wordt gekozen voor de Empese en Tondense heide en wel op vrijdag 21 april 2023 (de aansluitende microscopiseerdag is dan waarschijnlijk dinsdag, 25 april).

Bart merkt op dat het jaar 2024 een lustrumjaar is en dat voor die gelegenheid weer eens gedacht zou kunnen worden aan een buitenlandse excursie. Als een van de opties wordt gedacht aan Zweden, met name aan de omgeving van de per trein bereikbare plaatsen Abisko of Jokkmok.

Wil en Frans zullen mogelijkheden naar deze (en eventuele andere plaatsen) onderzoeken.

Activiteiten van deelnemers

Bart heeft afgelopen jaar her en der gemonsterd, vooral in laagveengebieden (o.a. De Blauwe Hel). Aanstaaende januari gaat hij naar Bonaire en **Curaçao** en hoopt daar wat te kunnen monstern.

Met de Desmidiologische Mededelingen gaat het voorspoedig; zelfs het juninummer van 2023 is al goed gevuld.

Elly is weinig aan sieralgen toegekomen, moet nog monsters bekijken uit noord Nederland.

Koos is aantal keren met de moeraswerkgroep KNNV weggeweest (o.a. naar het zwaar tegenvallende Vlijmense ven. Hij heeft nog veel potjes ter nadere uitwerking staan.

Peter deelt mee dat voor publicatie van de nieuwe druk van de Lowlands-flora met de KNNV-uitgeverij een contract is afgesloten. De bedoeling is om het manuscript begin januari 2023 in te dienen. Hoewel er telkens weer nieuwe informatie beschikbaar komt (nieuwe taxa voor Nederland, nieuwe vondsten

Verslag winterbijeenkomst Nederlandse Sieralgenwerkgroep, 5 november 2022

van zeldzame soorten of zygosporen, nieuwe taxonomische inzichten) is besloten er een punt achter te zetten, want af zal het nooit zijn.

Voorts heeft hij tezamen met Alfred van Geest (in *Queckett Journal of Microscopy*) en Marien van Westen (in *Phytotaxa*) gepubliceerd over een aantal taxonomisch nieuwe of problematische soorten.

Eveline is weer in het Hondenvan aan de gang geweest waarover eerder werd gepubliceerd in DM 2. De daarin genoemde *Cosmarium quadratum* var. *minus* is er nog steeds te vinden. Ook gemonsterd (met teleurstellende resultaten) in de met lage waterstand te kampen vennen Schurenberg en Kliplo; in laatstgenoemd ven veel *Gonyostomum* ('plak-alg'). Voorts In diverse vennen (Kempefles, Fazantenplas, Luttenbergerven) de in 2018 nieuw beschreven soort *Staurastrum subcomptum* aangetroffen. In laatstgenoemd ven ook *Staurastrum monticulosum*.

Marien heeft afgelopen juni Klaus von Schwartzberg (curator van de algencollectie Universiteit van Hamburg) bezocht. Met hem gemonsterd in directe omgeving Hamburg, maar met karige resultaten. Genoemde universiteit bezit overigens honderden exsiccaten van diatomeeën en sieralgen, mogelijk is daar dus typemateriaal van problematische soorten te vinden. Beloftervoller is wellicht de mogelijkheid om aan genoemde universiteit DNA-analyses te doen aan geselecteerde sieralgsoorten. Misschien dus samen met Frans eens naartoe.

Met een powerpoint-presentatie (separaat bijgevoegd) brengt Marien vervolgens een aantal interessante vondsten, alsmede zijn vorderingen met de Sieralgenatlas van Drenthe in beeld.

Maarten meldt een aantal bijzondere vondsten vanuit Brabant: *Staurastrum pileolatum* en *St. subcomptum* in de omgeving van Hilvarenbeek, *St. tohopekaligense* uit het Galgenven bij Oisterwijk, *Cosmarium jelskii* uit het Ossengoor (Chaamsche Bosschen), *Euastrum biverrucosum* en *Cosmarium dilatatum* tezamen in een visvijver in Middelbeers, *Xanthidium armatum* met zygosporen bij Valkenswaard.

Michiel toont sheets betreffende zijn waarnemingen in het Zwanenwater (zie bijgevoegde powerpoint). De grotere plassen lijden nog altijd aan hevige blauwwierbloeien, maar die kunnen plotseling instorten, zoals in het Eerste Water, in de zomer van 2021, mogelijk doordat toen veel slib is overgestuwd in een naastliggende vloedvlakte. In mesotrofe randpoeltjes 85 sieralgsoorten gevonden, waaronder 7 van de Rode Lijst.

Frans heeft afgelopen jaar weinig gemonsterd. Druk geweest met reviews, een artikel over *Cosmarium ovinum* (in DM 8) en natuurlijk met zijn *Cosmarium*-flora.

Met tekeningen van de onderscheidene taxa is hij inmiddels halverwege de 'S' en hij hoopt het geheel in voorjaar '23 af te kunnen ronden.

Cees, inmiddels met pensioen, heeft zijn sieralg-activiteiten op een laag pitje staan.

Wil heeft in het kader van zijn werk een twintigtal vennen bemonsterd. Daarin onder meer *Xanthidium tenuissimum* aangetroffen, maar monsters deels nog verder te bekijken.

Ton volgt de literatuur over moleculair-fylogenetisch onderzoek. Het genus *Mesotaenium* blijkt erg kunstmatig, moet opgesplitst worden (ook op basis van chloroplastvorm) in tenminste 7 kleinere genera. Het genus *Spirotaenia*

**Verslag winterbijeenkomst Nederlandse Sieralgenwerkgroep,
5 november 2022**

blijkt überhaupt geen sieralg, staat erg apart in de fylogenetische stamboom van de groenwieren.

Ben meldt als aardige vondsten onder andere *Staurastrum subcomptum*, *Micrasterias jeneri* en *Cosmarium sphaeroideum*. Over lastig te identificeren kormvormen van *Staurastrum furcatum* en *Cosmarium amoenum* zal in de komende DM een artikeltje verschijnen.